

การเปลี่ยนแปลงของวิเศษนามุประโยชน์นอกเวลาในภาษาไทย
สมัยรัตนโกสินทร์

นางสาวสายสมร วัฒนะสมบูรณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-583-921-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I14049416

CHANGE IN THAI TEMPORAL ADVERBIAL CLAUSES
DURING THE RATTANAKOSIN PERIOD

Miss Saisamorn Wattanasomboon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Linguistics

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-583-921-3

พิมพ์ต้นฉบับบทวิจัยวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ลายสมร วัฒนะสัมบุรณ์ : การเปลี่ยนแปลงของวิเศษณ์ประกอบเวลาในภาษาไทย
สมัยรัตนโกสินทร์ (CHANGE IN THAI TEMPORAL ADVERBIAL CLAUSES DURING THE
RATTANAKOSIN PERIOD) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 104 หน้า.
ISBN 974-583-921-3

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของวิเศษณ์ประกอบเวลาในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ ในแง่ของประเภทและความถี่ของการปรากฏ โดยลุ่มตัวอย่างข้อมูลจากบทความวิชาการที่ปรากฏตั้งแต่ปีพ.ศ. 2325 ถึง 2536 ผู้วิจัยแบ่งช่วงเวลาดังแต่ปีพ.ศ. 2325 ถึง 2536 เป็นช่วงเวลาระยะ 10 ปี ขนาดของข้อมูลที่ใส่ลุ่มตัวอย่างคือ ประมาณ 15,000 คำ หรือ 20 หน้ากระดาษ A4 ต่อแต่ละช่วง 10 ปี

วิเศษณ์ประกอบเวลาอาจจำแนกประเภทตามความหมายได้ 5 ประเภท คือ 1) วิเศษณ์ประกอบเวลาเดี่ยวทันที 2) วิเศษณ์ประกอบเวลาเริ่มต้น 3) วิเศษณ์ประกอบเวลาสิ้นสุด 4) วิเศษณ์ประกอบเวลาก่อน และ 5) วิเศษณ์ประกอบเวลาภายหลัง และอาจจำแนกประเภทตามลักษณะโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ได้ 4 ประเภท คือ 1) ประเภทโครงสร้างประโยคย่อย 2) ประเภทโครงสร้างคุณาประโยคขยายคำนามเกี่ยวกับเวลา 3) ประเภทโครงสร้างประโยคเติมเต็ม (หรือประโยคที่แปลงเป็นนาม) และ 4) ประเภทที่มีหน่วยแสดงวิเศษณ์ประกอบเวลาสองชนิดผสมกัน ปรากฏการณ์วิเศษณ์ประกอบเวลาที่มีโครงสร้างประเภทใดประเภทหนึ่งใน 3 ประเภทดังกล่าว

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของวิเศษณ์ประกอบเวลาเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่มีคุณสมบัติน้อยลง และมีคุณสมบัตินามเพิ่มมากขึ้น และจำนวนประเภทและความถี่ของการใช้วิเศษณ์ประกอบเวลาในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์มีเพิ่มขึ้น

ผลการวิจัยเปรียบเทียบความถี่ของการใช้วิเศษณ์ประกอบเวลาทุกประเภท ในบทความวิชาการภาษาไทยที่คนไทยเขียน กับในบทความวิชาการที่คนไทยแปลจากภาษาอังกฤษ ปรากฏว่า ความถี่ของการใช้วิเศษณ์ประกอบเวลาดังกล่าว ไม่แสดงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อแยกเปรียบเทียบตามประเภททางโครงสร้างแล้ว แสดงให้เห็นว่า ความถี่ที่เพิ่มขึ้นของการใช้วิเศษณ์ประกอบเวลาซึ่งมีคุณสมบัตินามเพิ่มมากขึ้นนั้น อาจเป็นผลเนื่องมาจากอิทธิพลของการแปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

ภาควิชา ภาษาคำลัตรี.....
สาขาวิชา ภาษาคำลัตรี.....
ปีการศึกษา .2536.....

ลายมือชื่อนิติ วัฒนะสัมบุรณ์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา อ.อมรา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกลงเฝ้าด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะต่างๆอันมีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย ตลอดจนได้ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความเอาใจใส่อย่างดีตลอดมา ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกลงเฝ้าด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตรน ภาณุพงศ์ ประธานกรรมการ และ รองศาสตราจารย์ ดร. ปราณี กุลละวณิชย์ กรรมการ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไข และให้คำแนะนำเพิ่มเติม ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้ทุนอุดหนุนการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณหอสมุดแห่งชาติ ท้าวasukri ที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าเอกสารเก่า และไมโครฟิล์มที่ผู้วิจัยจำเป็นต้องใช้ประกอบการทำวิจัยในครั้งนี้

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ อันเป็นผลให้ผู้วิจัยสามารถเขียนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี

สายสมร วัฒนะสมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา	1
1.2 คำจำกัดความของวิเศษณานุประโยคบอกเวลา	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
1.4 สมมุติฐานของการวิจัย	5
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.6 วิธีดำเนินการวิจัย	6
1.6.1 การเก็บข้อมูล	6
1.6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	7
1.7 แนวทฤษฎีเวียกรณณ์หน้าทีของ แทลมี กิวอน (1984)	8
1.8 ความสำคัญหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการจากการวิจัย	10
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 วรรณกรรมและงานวิจัยเกี่ยวกับวิเศษณานุประโยคบอกเวลาในภาษาไทย	11
2.1.1 วรรณกรรมของพระยาอุปกิตศิลปสาร	11
2.1.2 งานวิจัยของ นววรรณ พันธุมเมธา	13
2.2 วรรณกรรมและงานวิจัยเกี่ยวกับวิเศษณานุประโยคบอกเวลาในภาษาต่างๆ	15
2.2.1 งานวิจัยของ แชนดร้า ทอมป์สัน	15
2.2.2 วรรณกรรมของ แทลมี กิวอน	17
2.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการณณ์ลักษณะในภาษาไทย	20
2.4 วรรณกรรมเกี่ยวกับการสัมพันธ์ภาษา	21

2.5	งานวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางวากยสัมพันธ์ของภาษาไทย	22
2.6	สรุป	24
บทที่ 3	ประเภทของวิเศษณานุกรโยคบอกเวลา	25
3.1	คำจำกัดความของหน่วยแสดงวิเศษณานุกรโยคบอกเวลา	25
3.2	หลักเกณฑ์ในการจำแนกประเภทของวิเศษณานุกรโยคบอกเวลา	27
3.3	ประเภทของวิเศษณานุกรโยคบอกเวลาจำแนกตามความหมาย	28
3.3.1	วิเศษณานุกรโยคบอกเวลาเดียวกัน	28
3.3.2	วิเศษณานุกรโยคบอกเวลาเริ่มต้น	30
3.3.3	วิเศษณานุกรโยคบอกเวลาสิ้นสุด	30
3.3.4	วิเศษณานุกรโยคบอกเวลาก่อน	31
3.3.5	วิเศษณานุกรโยคบอกเวลาภายหลัง	32
3.4	ประเภทของวิเศษณานุกรโยคบอกเวลาจำแนกตามลักษณะโครงสร้างทาง วากยสัมพันธ์	32
3.4.1	วิเศษณานุกรโยคบอกเวลาประเภทโครงสร้างประโยคย่อย	34
3.4.2	วิเศษณานุกรโยคบอกเวลาประเภทโครงสร้างพจนานุกรโยค ขยายคำนามเกี่ยวกับเวลา	36
3.4.3	วิเศษณานุกรโยคบอกเวลาประเภทโครงสร้าง ประโยคเต็มเต็ม	41
3.4.4	วิเศษณานุกรโยคบอกเวลาประเภทที่มีหน่วยแสดง วิเศษณานุกรโยคบอกเวลาสองชนิดผสมกัน	44
3.5	สรุป	45
บทที่ 4	การเปลี่ยนแปลงของวิเศษณานุกรโยคบอกเวลา	46
4.1	การเปลี่ยนแปลงของประเภทของวิเศษณานุกรโยคบอกเวลา	47
4.2	การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของ วิเศษณานุกรโยคบอกเวลา	50
4.3	สรุป	54
บทที่ 5	การเปลี่ยนแปลงการใช้วิเศษณานุกรโยคบอกเวลา	55
5.1	การเปลี่ยนแปลงการใช้วิเศษณานุกรโยคบอกเวลาโดยรวม	56

5.2 การเปลี่ยนแปลงการใช้วิเศษณานุประโยคบอกเวลาในงานตาม โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์	60
5.3 สรุป	66
บทที่ 6 การเปลี่ยนแปลงการเรียงลำดับของวิเศษณานุประโยคบอกเวลากับประโยคหลัก ...	68
6.1 ความแตกต่างของวิเศษณานุประโยคบอกเวลา เมื่อเรียงลำดับ ไว้ข้างหน้าและข้างหลังประโยคหลัก	68
6.2 การเปลี่ยนแปลงการเรียงลำดับของวิเศษณานุประโยคบอกเวลา กับประโยคหลัก	71
6.3 สรุป	75
บทที่ 7 การนำวิเศษณานุประโยคบอกเวลาในงานเขียนและงานแปล	76
7.1 ประเภทของวิเศษณานุประโยคบอกเวลาที่ปรากฏ ในงานเขียนและงานแปล	77
7.2 ความถี่ของการปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลา ในงานเขียนและงานแปล	80
7.3 ความถี่ของการปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลา จำแนกตามโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ในงานเขียนและงานแปล	83
7.4 สรุป	90
บทที่ 8 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
8.1 สรุปผลการวิจัย	92
8.2 อภิปรายผล	94
8.3 ข้อเสนอแนะ	96
บรรณานุกรม	98
ภาคผนวก ก.	100
ภาคผนวก ข.	103
ประวัติผู้เขียน	104

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	ลักษณะโครงสร้างของวิเศษณานุประโยคบอกเวลาประเภท โครงสร้างประโยคย่อย 36
ตารางที่ 2	ลักษณะโครงสร้างของวิเศษณานุประโยคบอกเวลาประเภท โครงสร้างคุณานุประโยคขยายคำนามเกี่ยวกับเวลา 40
ตารางที่ 3	ลักษณะโครงสร้างของวิเศษณานุประโยคบอกเวลาประเภท โครงสร้างประโยคเติมเต็ม 43
ตารางที่ 4	การปรากฏของวิเศษณานุประโยคบอกเวลาประเภทต่างๆ ในสมัยรัตนโกสินทร์ 48
ตารางที่ 5	การปรากฏของวิเศษณานุประโยคบอกเวลาโครงสร้างประเภทต่างๆ ในสมัยรัตนโกสินทร์ 51
ตารางที่ 6	ความถี่ของการปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลา ในสมัยรัตนโกสินทร์ 57
ตารางที่ 7	ความถี่โดยเฉลี่ยของการปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลา ในสมัยรัตนโกสินทร์ยุคต้นและยุคปลาย 60
ตารางที่ 8	ความถี่ของการปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลาโครงสร้างประเภทต่างๆ ในสมัยรัตนโกสินทร์ 62
ตารางที่ 9	คว เมือถี่โดยเฉลี่ยของการปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลาโครงสร้าง ประเภทต่างๆในสมัยรัตนโกสินทร์ยุคต้นและยุคปลาย 64
ตารางที่ 10	ความถี่ของการปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลาข้างหน้าและข้างหลัง ประโยคหลักในสมัยรัตนโกสินทร์ 72
ตารางที่ 11	การปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลาประเภทต่างๆ ในบทความที่คนไทยเขียน 79
ตารางที่ 12	การปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลาประเภทต่างๆ ในบทความที่แปลจากภาษาอังกฤษ 79
ตารางที่ 13	ความถี่ของการปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลาในบทความ ที่คนไทยเขียน และในบทความที่แปลจากภาษาอังกฤษ 81

ตารางที่ 14	การปรากฏวิเศษณูประโยคบอกเวลาโครงสร้างประเภทต่างๆ ในบทความที่คนไทยเขียน	85
ตารางที่ 15	การปรากฏวิเศษณูประโยคบอกเวลาโครงสร้างประเภทต่างๆ ในบทความที่แปลจากภาษาอังกฤษ	85
ตารางที่ 16	ความถี่ของการปรากฏวิเศษณูประโยคบอกเวลาประเภทโครงสร้าง ประโยคย่อย ในบทความที่คนไทยเขียน และในบทความที่แปลจาก ภาษาอังกฤษ	87
ตารางที่ 17	ความถี่ของการปรากฏวิเศษณูประโยคบอกเวลาประเภทโครงสร้างอื่นๆ ในบทความที่คนไทยเขียน และในบทความที่แปลจากภาษาอังกฤษ	89
ตารางที่ 18	การปรากฏของหน่วยแสดงวิเศษณูประโยคบอกเวลา ในสมัยรัตนโกสินทร์	103

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	ความถี่ของการปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลา ในสมัยรัตนโกสินทร์	58
ภาพที่ 2	ความถี่ของการปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลาโครงสร้างประเภทต่างๆ ในสมัยรัตนโกสินทร์	63
ภาพที่ 3	ความถี่ของการปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลา ข้างหน้าและข้างหลังประโยคหลักในสมัยรัตนโกสินทร์	73
ภาพที่ 4	ความถี่ของการปรากฏวิเศษณานุประโยคบอกเวลาในบทความ ที่คนไทยเขียนและในบทความที่แปลจากภาษาอังกฤษ	82